

قهرمان پور تشریح کرد:

چه شد که ترکیه دیوار مرزی کشید؟

یک کارشناس مسایل بین‌الملل گفت: احداث دیوار مرزی مشترک بین ترکیه و ایران در تمام بخش‌های مرز دو کشور انجام نمی‌شود، این دیوار بیشتر در بخش‌های شمالی نزدیک به استان آذربایجان غربی ایران احداث می‌شود و اتفاق جدیدی هم نیفتاده است که بخواد کل مرز را دیوار بکشد.

به گزارش خبرنگاران جامعه گزارش خبر، رحمان قهرمان پور در گفت‌وگویی درباره دیوار مرزی که ترکیه در حال احداث آن در مرزهای ایران است و بخش قابل توجهی از این دیوار ساخته شده است، اظهار کرد: منطق ترکیه بعد از کودتای ناکام ۲۰۱۶ تغییر کرده است و محاسبات اردوغان درباره روابط خارجی تغییر زیادی کرد از جمله در رابطه با اروپا و آمریکا. این‌ها کشورهای بودند که به سرعت کودتا را محکوم نکردند و یک هفته بعد از شروع به دستگیری افراد مرتبط با فتح‌الله گولن از سوی اردوغان، اتحادیه اروپا شروع به انتقاد از این اقدام کرد و آمریکا هم درباره استرداد فتح‌الله گولن کاری نکرد و سفر معروفی که آقای بایدن بعد از کودتا به ترکیه داشت شاهد بودیم که تنش لفظی بیشتر شد و آمریکا گفت بررسی کنیم که این فرد قابل استرداد است یا نه اما تا امروز هم استرداد نشده است.

وی ادامه داد: در ترکیه بین سکولارها و حزب حاکم و اسلام‌گراها و اپوزیسیون این دیدگاه است که فتح‌الله گولن وابسته به آمریکا است و گزارش‌های متعددی نوشتند که سیا چطور او را تحت حفاظت خودش قرار داده است.

این کارشناس مسایل بین‌الملل تصریح کرد: بعد از ۲۰۱۶ یک بی‌اعتمادی شدید نسبت به غرب پیش آمد و بعد از آن هم آمریکا وقتی در جنگ سوریه به حمایت از کردها و یگان‌های خلق کرد روی آورد این بدبینی بیشتر شد و در ترکیه این باور شکل گرفت که آمریکا به دنبال حمایت از کردها برای برهم زدن امنیت ترکیه است و بعد از آن هم تنش‌ها بین ترکیه با آمریکا و اروپا شدید شد، از جمله در خرید موشک‌های اس ۴۰۰ از روسیه یا حفاری‌های مدیترانه در ترکیه. این‌ها باعث شد که فهم ترکیه از مساله امنیت ملی تحت‌الشعاع قرار بگیرد و یکی از مسایل بحث کردهای سوریه بود. در سوریه فرصت شده بود که پ‌ک‌کا از ترکیه وارد سوریه شود و با یگان‌های خلق کرد سوریه متحد شود و با سلاح‌های پیشرفته‌ای که از آمریکا می‌گیرد قدرت خود را افزایش دهد.

از طرفی بحث پژاک پیش آمد از این رو افزایش قدرت این گروه‌ها و حمایت آمریکا در سوریه از اصلی‌ترین نگرانی‌های اردوغان بود و این درحالی بود که برای توسعه اقتصادی به مناطق جنوب ترکیه که مناطق کردنشین است نیاز دارد. از جمله در پروژه GAP (آناطولی جنوبی) که قرار است تحت کشت و صنعت حرفه‌ای در بیاورد و امیدوار است از این طریق بین پ‌ک‌کا و جامعه کردهای ترکیه فاصله ایجاد کند.

قهرمان پور ادامه داد: از طرفی امینه اردوغان همسر آقای اردوغان کمپینی به راه انداخت تحت عنوان اینکه "بچه‌های ما را برگردانید" در شهرهای کردنشین، مادرانی که فرزندانشان جذب پ‌ک‌کا شدند مقابل مقر این گروه می‌نشیند و خواستار بازپس گرفتن فرزندانشان هستند. این‌ها مجموعه‌ای از اقداماتی است که اردوغان سعی دارد انجام دهد تا مساله کردها را به شکلی که خودش می‌خواهد، حل کند. در ترکیه "روند صلح" اشاره به صلح دولت با کردها و جامعه کردها دارد. نقشه کلی این است که اردوغان می‌خواهد به نوعی ارتباط جامعه کردی ترکیه را با پ‌ک‌کا و پژاک قطع کند و با بقیه کشورها هم ارتباط آنها را محدود کند از این رو این دیوار منحصر به ایران نیست، بلکه درباره سوریه هم این کار را می‌کند.

وی گفت: تصمیم برای احداث مرز با سوریه شروع شده و مرز بیشتری هم دارد که ۹۰۰ کیلومتر است و عمده‌ترین مساله امنیت ملی ترکیه الان مساله سوریه و شرق فرات و مناطق کردنشین است یعنی جاهایی که تحت تسلط یگان‌های خلق کرد است. از نظر جغرافیایی مرز میان ایران و ترکیه و عراق و از آن طرف هم ترکیه و سوریه طوری است که کردها در رفت و آمد هستند و این جابه‌جایی‌ها باعث می‌شود که این نیروها با هم مبادله نیرو و اسلحه داشته باشند و قوی شدن کردهای سوریه زمینه ساز قوی شدن کردهای ترکیه هم شده است.

قبل از شروع بحران سوریه و قبل از دستگیری عبدالله اوجلان پ‌ک‌کا در وضعیت ضعیفی بود و بخش از شرایط ترکیه را پذیرفته بود و اوجلان می‌گفت صلح کنیم و بخشی دیگر می‌گفت صلح نمی‌کنیم. اما اردوغان یک طرفه از مذاکرات کنار کشید اما بعد از داستان سوریه، پ‌ک‌کا روز به روز قوی‌تر شد، از این رو نگرانی ترکیه از این منظر بیشتر شد. از طرفی حل نشدن بحران داخلی در سوریه، ترکیه را به این جمع‌بندی رسانده که مساله سوریه به این زودی تمام نمی‌شود و می‌خواهند از بالا به شیوه اقتدارگرا مساله را پیش ببرند.

قهرمان پور با اشاره به اقداماتی از جمله احداث دیوار مرزی بین ایران و ترکیه، احداث دیوار مرزی بین ترکیه و سوریه، بسته شدن حزب دموکراتیک خلق‌ها، کمپین مادرانی که بچه‌هایشان را پ‌ک‌کا برده‌اند و پروژه آناطولی جنوبی، خاطرنشان کرد: وقتی این قطعات پازل را کنار هم قرار می‌دهیم یک پروژه‌ای به دست می‌آید که آن حل مقتدرانه و آمرانه مساله کردی در ترکیه است تا به اهداف بلندمدتش که تبدیل شدن به قدرت متوسط بین‌المللی است دست یابد.

این کارشناس مسایل بین‌الملل درباره برخی تحلیل‌ها در فضای مجازی و رسانه‌ها درباره این که این دیوار مرزی مربوط به تحولات داخلی ایران و اقدامی پیشگیرانه از سیل مهاجرت به ترکیه و انتقال تنش به این کشور است؟ گفت: در ترکیه ایران به عنوان دولت با ثبات در نظر گرفته می‌شود، البته در آنجا گروه‌های کوچکی هستند که ممکن است فکر کنند در ایران اتفاقاتی بحرانی ایجاد شود اما جریان حاکم می‌گوید، مساله اصلی ایران با آمریکا است و اتفاقی نمی‌افتد که بگوییم این دیوار مربوط به آن باشد.

در نظر بگیرد که خیلی از ایرانی‌ها رفتند ترکیه خانه خریدند و شهروندی گرفتند و ایرانی‌ها منبع توریست و جذب سرمایه برای ترکیه هستند. قبلا هم که خواستند دیوار را احداث کنند گفتند که مربوط به ایران نیست و بحث رفت و آمد کردهاست. در نهایت آنچه الان مشخص است، این دیوار برای حل مساله کردی در چارچوبی است که ترکیه می‌خواهد یعنی رویکرد آمرانه‌ای که اردوغان سعی دارد پیش بگیرد.

وی اضافه کرد: البته مساله پژاک هم برای ترکیه مهم است، چون در عراق تحرکاتی انجام می‌شود که هم ترکیه و هم اقلیم با آن مخالف هستند. وقتی ترکیه وارد عراق شد، حشد الشعبی و پ‌ک‌کا با آمدن ترکیه مخالف بودند و بر سر ایجاد پایگاه نظامی توسط ترکیه در عراق تنش پیچیده ایجاد شده بود، البته الان هم هست اما فروکش کرده است.

قهرمان پور درباره رویکرد ایران به احداث دیوار مرزی مشترک اظهار کرد: مقامات وزارت امور خارجه از احداث این دیوار از ابتدای کار استقبال کردند و گفتند که باعث می‌شود نفوذ پژاک به مرزها محدود شود.

وی گفت: در هر حال در فضای مجازی انتشار اطلاعات نادرست رایج است، ولی تحلیل من این نیست که احداث دیوار به خاطر تحولات داخلی ایران است. مساله ترکیه، مساله نفوذ کردها از سوریه و عراق و ایران در داخل ترکیه و انجام عملیات علیه مواضع ترکیه است. حتی این مساله به موضوع مهاجرت افغانها هم چندان ربط ندارد. همه مرز را که قرار نیست دیوار بکشند، آن بخشی را دیوار می کشد که محل رفت و آمد پژاک و پکاکا است و ترکیه از مهاجران به عنوان برگ برنده در مقابل اتحادیه اروپا استفاده می کند. از این رو وجود مهاجران در مرز به نفع ترکیه است و دلیلی ندارد که بخواهد کلا جلوی مهاجرت را بگیرد.

این کارشناس مسایل بین الملل خاطرنشان کرد که احداث دیوار مرزی مشترک در تمام بخش های مرز دو کشور انجام نمی شود، این دیوار بیشتر در بخش های شمالی نزدیک به استان آذربایجان غربی ایران احداث می شود و اتفاق جدیدی هم نیفتاده است که بخواهد کل مرز را دیوار بکشد. وی درباره واکنش کردها به این مساله گفت: وقتی درباره کردها صحبت می کنیم باید کردها را از هم جدا کرد، اگر کردهای اقلیم منظور است باید گروه های وابسته به آقای بارزانی را جدا کرد که روابط خوبی هم با ترکیه دارد و الان هم با ترکیه همکاری می کنند. در عراق گروه مرتبط با اتحادیه میهنی مرحوم طالبانی و گروه بارزانی هستند، اگر جنبش "تغییر" را در نظر بگیریم.

در ترکیه هم گروهی از کردها هستند که روابط خوبی همواره با دولت ترکیه داشتند و الان هم این روابط را دارند و پول دار هم هستند و در استانبول سرمایه گذاری کردند و هر نوع احساس ناامنی سرمایه آنها را از بین می برد و مخالف حرکت پکاکا هستند. یک جامعه عادی ترکیه است که زندگی عادی دارند و یک گروه هم ناسیونالیست های کرد هستند که دو بخش هستند که بخشی از آنها کار سیاسی می کنند و در مجلس هم هستند و یک عده آنها با پکاکا همکاری دارند. در سوریه و ایران هم اینها چند دسته هستند، از این رو وقتی درباره کردها صحبت می کنیم باید مشخص کنیم دقیقا درباره کدام بخش صحبت می کنیم.